

MELLÉKLETEK

I. MELLÉKLET – Táblázatok

1. tábla

A felnőtt (18 éves és idősebb) lakosság száma és megoszlása adományozási magatartás szerint, 1993, 2004

Adományozási magatartás	A felnőtt lakosság száma (fő)		A felnőtt lakosság megoszlása (%)	
	1993 (N=14 988)	2004 (N=4783)	1993	2004
Adományozott	4 510 903	6 144 129	57,7	74,3
Nem adományozott	3 303 202	2 127 541	42,3	25,7
<i>Összesen</i>	<i>7 814 105</i>	<i>8 271 670</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>

2. tábla

A 18 éves és idősebb adományozók megoszlása az adomány típusa szerint, 1993, 2004

Adománytípus	1993	2004
Csak pénzadomány	40,9	35,8
Csak természetbeni adomány	21,7	11,4
Mindkettő	37,4	52,8
<i>Összesen</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>

3. tábla

A természetbeni támogatást nyújtó felnőtt magánszemélyek megoszlása az adományozás gyakorisága szerint, 1993, 2004

Gyakoriság	1993	2004
Egy rendkívüli alkalommal	10,5	4,4
Alkalmanként többször is	52,8	50,1
Rendszeresen: évente	13,8	12,7
Rendszeresen: félévenként	15,7	22,6
Rendszeresen: havonta	5,3	7,9
Rendszeresen: hetente	1,9	2,3
<i>Összesen</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>

4. tábla

A pénztámogatást nyújtó felnőtt magánszemélyek megoszlása az adományozás gyakorisága szerint, 1993, 2004

%

Gyakoriság	1993		2004
	Magánszemélynek	Szervezetnek	Összes pénzt adományozó
	pénzt adományozók		
Egy rendkívüli alkalommal	14,7	16,2	8,6
Alkalmanként többször is	60,0	33,8	45,6
Rendszeresen: évente	7,0	16,9	15,1
Rendszeresen: félévenként	9,9	10,7	15,3
Rendszeresen: havonta	6,0	11,0	10,8
Rendszeresen: hetente	2,4	11,4	4,6
Összesen	100,0	100,0	100,0

5. tábla

A felnőtt magánszemélyek által egyházaknak és nonprofit szervezeteknek közvetlenül nyújtott pénzbeli adományok összege és megoszlása a támogatott szervezet tevékenységi területe szerint, 1993, 2004

Tevékenységi terület	Adományösszeg, millió Ft		Megoszlás, %	
	1993	2004	1993	2004
Egyházi, vallási tevékenység	3 056	7 232	40,1	38,2
Egészségügy, szociális ellátás	1 098	5 932	14,4	31,3
Kultúra, művészetek, hagyományörzés	1 015	1 811	13,3	9,6
Oktatás, tudományos kutatás	1 233	1 517	16,2	8,0
Sport, szabadidős tevékenység	661	772	8,7	4,1
Határon túli magyarok támogatása	130	616	1,7	3,2
Környezet- és állatvédelem	102	385	1,3	2,0
Település- és gazdaságfejlesztés	25	142	0,3	0,7
Közbiztonság védelme, polgárvédelem	78	131	1,0	0,7
Jog- és kisebbségvédelem	17	77	0,2	0,4
Szakmai és gazdasági érdekképviselet	78	25	1,0	0,1
Nemzetközi kapcsolatok	17	18	0,2	0,1
Egyéb (politika is)	118	297	1,6	1,6
Összesen	7 628	18 955	100,0	100,0

6. tábla

A felnőtt magánszemélyek által világi nonprofit szervezeteknek közvetlenül nyújtott pénzbeni adományok összege és megoszlása összevont tevékenységi csoportok szerint, 1993, 2004

Tevékenységi csoport	Adományösszeg, millió Ft		Megoszlás, %	
	1993	2004	1993	2004
Egészségügy, szociális ellátás	1 098	5 932	24,0	50,6
Kultúra, oktatás, kutatás	2 248	3 328	49,2	28,4
Egyéb tevékenységek	1 226	2 463	26,8	21,0
<i>Összesen</i>	<i>4 572</i>	<i>11 723</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>

7. tábla

A világi nonprofit szervezeteknek közvetlenül pénzt adományozó felnőtt magánszemélyek számának és az általuk nyújtott támogatás összegének megoszlása az adományösszeg nagysága szerint, 2004

Adományösszeg	Az adományozók megoszlása, %	Az adomány összege, millió Ft	Az adományok megoszlása, %
1000 Ft és kevesebb	13,7	130	1,1
1001– 5000 Ft	40,2	1 249	10,6
5001–10000 Ft	24,2	2 190	18,7
10000 Ft fölött	21,9	8 154	69,6
<i>Összesen</i>	<i>100,0</i>	<i>11 723</i>	<i>100,0</i>

8. tábla

A vásárlás útján pénztámogatást nyújtók felnőtt népességen belüli aránya a személyi jövedelemadó 1%-ának felajánlásával kapcsolatos magatartás szerint, 2004

%

A jótékonyági vásárlás formája	A személyi jövedelemadó 1%-ának felajánlására		
	nem volt módja (nem fizetett adót)	volt módja	
		nem ajánlotta fel	felajánlotta
Képes levelezőlap	21,0	25,2	38,5
Újságvásárlás hajléktalantól	11,6	19,4	24,0
Jegy jótékonyági rendezvényre	3,2	7,9	15,7
Sorsjegy, tombolajegy	4,0	8,9	11,7
Templomi gyertyavásárlás	5,0	3,0	6,7
Műtárgy, ajándéktárgy	1,3	3,2	3,0
Bélyeg	0,8	1,6	1,7
Virág, ételmiszer utcai vásárlása	0,6	0,8	0,5
<i>Legalább egy formában végzett jótékonyági vásárlást</i>	<i>31,3</i>	<i>41,4</i>	<i>56,0</i>

9. tábla

A gyűjtések során pénzt adományozók felnőtt népességén belüli aránya a személyi jövedelemadó 1%-ának felajánlásával kapcsolatos magatartás szerint, 2004

%

Adományozási forma formája	A személyi jövedelemadó 1%-ának felajánlására		
	nem volt módja (nem fizetett adót)	volt módja	
		nem ajánlotta fel	felajánlotta
Templomban perselybe	30,0	25,2	37,3
Koldusnak, kéregetőnek	21,7	31,6	37,9
Nyilvános helyen perselybe	11,2	16,8	24,0
Adományvonal felhívásával	10,9	14,2	23,4
Emelt díjas SMS küldésével	2,4	6,2	8,9
<i>Legalább egy fajta gyűjtés során adott pénzt</i>	48,0	55,3	70,7

10. tábla

A szervezeteknek közvetlenül pénzt adományozók felnőtt népességén belüli aránya a személyi jövedelemadó 1%-ának felajánlásával kapcsolatos magatartás szerint, 2004

%

Adományozási forma formája	A személyi jövedelemadó 1%-ának felajánlására		
	nem volt módja (nem fizetett adót)	volt módja	
		nem ajánlotta fel	felajánlotta
Templomban perselybe	30,0	25,2	37,3
Egyházi adomány	14,2	7,7	16,7
Világi civil szervezet támogatása	10,1	8,8	22,8
<i>Legalább egyik fajta közvetlen pénzadomány</i>	20,4	13,9	31,4

11. tábla

Az adományozók felnőtt népességén belüli aránya nemek szerint, 1993, 2004

%

Nem	1993	2004
Férfi	53,6	70,8
Nő	60,6	77,3
Összesen	57,7	74,3

12. tábla
Az adományozók felnőtt népességén belüli aránya életkor szerint, 1993, 2004

%

Korcsoport	1993	2004
18–20	52,5	62,5
21–30	59,6	73,4
31–40	61,0	78,9
41–50	61,7	77,2
51–60	58,6	77,8
61–70	54,5	73,2
71–	47,3	66,6
<i>Összesen</i>	<i>57,7</i>	<i>74,3</i>

13. tábla
Az adományozók felnőtt népességén belüli aránya iskolai végzettség szerint, 1993, 2004

%

Iskolai végzettség	1993	2004
8 általános alatt	44,5	51,6
8 általános	49,5	64,5
Szaktanácsképző, szakiskola	56,4	71,3
Középiskola	66,9	84,4
Egyetem, főiskola	77,0	87,8
<i>Összesen</i>	<i>57,7</i>	<i>74,3</i>

14. tábla
Az adományozók felnőtt népességén belüli aránya gazdasági aktivitás szerint, 1993, 2004

%

Gazdasági aktivitás	1993	2004
Aktív kereső	64,3	82,8
GYES-en, GYED-en van	57,5	70,9
Eltartott	57,2	68,7
Nyugdíjas	52,4	69,8
Munkanélküli	48,0	57,4
<i>Összesen</i>	<i>57,7</i>	<i>74,3</i>

15. tábla
Az adományozók felnőtt népességén belüli aránya foglalkozási csoport szerint,
1993, 2004

Foglalkozási csoport	1993	2004
Alkalmazott, diplomás szellemi foglalkozású	73,7	88,3
Alkalmazott, nem diplomás szellemi foglalkozású	66,8	87,1
Alkalmazott fizikai foglalkozású	50,7	68,4
Önálló vállalkozó	69,5	82,8
<i>Összesen</i>	<i>57,7</i>	<i>74,3</i>

%

16. tábla
Az adományozók felnőtt népességén belüli aránya a lakóhely településtípusa szerint,
1993, 2004

Településtípus	1993	2004
Főváros	65,7	79,8
Megyeszékhely	63,7	75,2
Többi város	54,3	71,0
Község	52,7	73,8
<i>Összesen</i>	<i>57,7</i>	<i>74,3</i>

%

17. tábla
Az adományozók felnőtt népességén belüli aránya háztartásnagyság szerint,
1993, 2004

A háztartás tagjainak száma	1993	2004
1	48,6	63,4
2	55,4	74,4
3	60,7	76,4
4	64,8	79,7
5	59,0	76,5
6 és több	57,1	68,6
<i>Összesen</i>	<i>57,7</i>	<i>74,3</i>

%

18. tábla

Az adományozók felnőtt népességén belüli aránya az eltartott gyermekek száma szerint, 1993, 2004

Eltartott gyermekek száma	1993	2004
0	53,5	72,0
1	62,4	75,3
2	64,7	81,0
3	55,5	76,3
4 és több	56,1	63,2
Összesen	57,7	74,3

19. tábla

Az adományozók felnőtt népességén belüli aránya egyesületi tagság szerint, 1993, 2004

Egyesületi tag-e?	1993	2004
Tag	80,9	86,4
Nem tag	56,5	72,2
Összesen	57,7	74,3

20. tábla

Az adományozók felnőtt népességén belüli aránya érdekképviseleti tagság szerint, 1993, 2004

Érdekképviseleti tag-e?	1993	2004
Tag	70,5	90,8
Nem tag	54,5	73,1
Összesen	57,7	74,3

21. tábla

Az adományozók felnőtt népességén belüli aránya párttagság szerint, 1993, 2004

Párttag-e?	1993	2004
Tag	77,4	92,3
Nem tag	57,4	74,0
Összesen	57,7	74,3

22. tábla

Az adományozók felnőtt népességén belüli aránya vallásosság szerint, 1993, 2004

%

Vallásos-e?	1993	2004
Vallását az egyházi előírások szerint gyakorolja	71,3	87,3
A maga módján vallásos	55,4	74,4
Nem vallásos	48,3	66,7
Összesen	57,7	74,3

23. tábla

Az adományozók felnőtt népességén belüli aránya az önkéntes tevékenységekbe való bekapcsolódás szerint, 1993, 2004

%

Önkéntesség	1993	2004
Intézményes keretek között (is) önkénteskedik	85,8	94,1
Informálisan végez önkéntes tevékenységet	79,3	87,9
Nem végez önkéntes tevékenységet	48,6	64,2
Összesen	57,7	74,3

24. tábla

Az adományozás indítékai: „Jó érzés volt másnak segíteni”, 1993, 2004
(Minden felnőtt adományozó)

%

Mekkora szerepet játszott?	1993	2004
Egyáltalán nem játszott szerepet (1)	4,6	3,7
Csak egész kicsi szerepet játszott (2)	3,6	4,9
Játszott is szerepet, meg nem is (3)	5,4	8,3
Fontos szerepet játszott (4)	45,1	18,9
Nagyon nagy szerepet játszott (5)	41,3	64,2
Összesen	100,0	100,0
Átlagpontszám	4,15	4,35

25. tábla

Az adományozás indítékai: „Segített megvalósítani valamilyen konkrét célt, elkerülni valamilyen veszélyt”, 1993, 2004 (Minden felnőtt adományozó)

Mekkora szerepet játszott?	1993	2004
Egyáltalán nem játszott szerepet (1)	37,3	47,2
Csak egész kicsi szerepet játszott (2)	6,6	8,0
Játszott is szerepet, meg nem is (3)	8,2	14,9
Fontos szerepet játszott (4)	32,3	11,5
Nagyon nagy szerepet játszott (5)	15,6	18,4
<i>Összesen</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
Átlagpontszám	2,82	2,46

26. tábla

Az adományozás indítékai: „Közeli ismerősei, barátai, kollégái is szoktak így adakozni, segíteni”, 1993, 2004 (Minden felnőtt adományozó)

Mekkora szerepet játszott?	1993	2004
Egyáltalán nem játszott szerepet (1)	54,3	43,0
Csak egész kicsi szerepet játszott (2)	10,7	7,3
Játszott is szerepet, meg nem is (3)	11,5	20,6
Fontos szerepet játszott (4)	18,2	13,0
Nagyon nagy szerepet játszott (5)	5,3	16,1
<i>Összesen</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
Átlagpontszám	2,10	2,52

27. tábla

Az adományozás indítékai: „Környezete szebb, kényelmesebb lett, körülményei javultak”, 1993, 2004 (Minden felnőtt adományozó)

Mekkora szerepet játszott?	1993	2004
Egyáltalán nem játszott szerepet (1)	65,8	70,0
Csak egész kicsi szerepet játszott (2)	9,9	7,6
Játszott is szerepet, meg nem is (3)	7,7	8,4
Fontos szerepet játszott (4)	11,6	5,9
Nagyon nagy szerepet játszott (5)	5,0	8,1
<i>Összesen</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
Átlagpontszám	1,80	1,74

28. tábla

Az adományozás indítékai: „Az adományozó vagy családja által igénybe vett szolgáltatások minősége javult”, 1993, 2004 (Minden felnőtt adományozó)

%

Mekkora szerepet játszott?	1993	2004
Egyáltalán nem játszott szerepet (1)	74,6	75,9
Csak egész kicsi szerepet játszott (2)	9,3	5,8
Játszott is szerepet, meg nem is (3)	6,8	8,4
Fontos szerepet játszott (4)	7,3	5,0
Nagyon nagy szerepet játszott (5)	2,0	4,9
Összesen	100,0	100,0
Átlagpontoszám	1,53	1,57

29. tábla

Az adományozás indítékai: „Adókedvezményt vett igénybe”, 1993, 2004 (Minden felnőtt adományozó)

%

Mekkora szerepet játszott?	1993	2004
Egyáltalán nem játszott szerepet (1)	90,4	94,3
Csak egész kicsi szerepet játszott (2)	6,1	2,0
Játszott is szerepet, meg nem is (3)	1,6	1,5
Fontos szerepet játszott (4)	1,5	0,9
Nagyon nagy szerepet játszott (5)	0,4	1,3
Összesen	100,0	100,0
Átlagpontoszám	1,15	1,13

30. tábla

Az adományozás indítékai: „Jó érzés volt másnak segíteni”, 1993, 2004 (Világi nonprofit szervezeteknek pénzt adományozók felső ötöde)

%

Mekkora szerepet játszott?	1993	2004
Egyáltalán nem játszott szerepet (1)	3,0	0,0
Csak egész kicsi szerepet játszott (2)	1,7	1,6
Játszott is szerepet, meg nem is (3)	3,3	4,0
Fontos szerepet játszott (4)	39,9	11,7
Nagyon nagy szerepet játszott (5)	52,1	82,7
Összesen	100,0	100,0
Átlagpontoszám	4,37	4,75

31. tábla

Az adományozás indítékai: „Segített megvalósítani valamilyen konkrét célt, elkerülni valamilyen veszélyt”, 1993, 2004 (Világi nonprofit szervezeteknek pénzt adományozók felső ötöde)

Mekkora szerepet játszott?	1993	2004
Egyáltalán nem játszott szerepet (1)	13,5	24,0
Csak egész kicsi szerepet játszott (2)	3,9	8,3
Játszott is szerepet, meg nem is (3)	7,7	10,6
Fontos szerepet játszott (4)	42,9	16,6
Nagyon nagy szerepet játszott (5)	32,0	40,5
Összesen	100,0	100,0
Átlagpontszám	3,76	3,41

32. tábla

Az adományozás indítékai: „Közeli ismerősei, barátai, kollégái is szoktak így adakozni, segíteni”, 1993, 2004 (Világi nonprofit szervezeteknek pénzt adományozók felső ötöde)

Mekkora szerepet játszott?	1993	2004
Egyáltalán nem játszott szerepet (1)	51,6	35,7
Csak egész kicsi szerepet játszott (2)	9,9	9,2
Játszott is szerepet, meg nem is (3)	11,9	22,6
Fontos szerepet játszott (4)	19,7	11,0
Nagyon nagy szerepet játszott (5)	6,9	21,5
Összesen	100,0	100,0
Átlagpontszám	2,21	2,73

33. tábla

Az adományozás indítékai: „Környezete szebb, kényelmesebb lett, körülményei javultak”, 1993, 2004 (Világi nonprofit szervezeteknek pénzt adományozók felső ötöde)

%

Mekkora szerepet játszott?	1993	2004
Egyáltalán nem játszott szerepet (1)	60,4	59,2
Csak egész kicsi szerepet játszott (2)	8,9	6,4
Játszott is szerepet, meg nem is (3)	6,4	18,9
Fontos szerepet játszott (4)	16,6	8,9
Nagyon nagy szerepet játszott (5)	7,7	6,6
<i>Összesen</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
Átlagpontoszám	2,02	1,97

34. tábla

Az adományozás indítékai: „Az adományozó vagy családja által igénybe vett szolgáltatások minősége javult”, 1993, 2004 (Világi nonprofit szervezeteknek pénzt adományozók felső ötöde)

%

Mekkora szerepet játszott?	1993	2004
Egyáltalán nem játszott szerepet (1)	64,1	64,1
Csak egész kicsi szerepet játszott (2)	9,8	5,7
Játszott is szerepet, meg nem is (3)	8,7	13,8
Fontos szerepet játszott (4)	12,6	7,4
Nagyon nagy szerepet játszott (5)	4,8	9,0
<i>Összesen</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
Átlagpontoszám	1,84	1,91

35. tábla

Az adományozás indítékai: „Adókedvezményt vett igénybe”, 1993, 2004 (Világi nonprofit szervezeteknek pénzt adományozók felső ötöde)

%

Mekkora szerepet játszott?	1993	2004
Egyáltalán nem játszott szerepet (1)	73,3	83,5
Csak egész kicsi szerepet játszott (2)	9,4	5,7
Játszott is szerepet, meg nem is (3)	5,1	5,1
Fontos szerepet játszott (4)	9,5	0,8
Nagyon nagy szerepet játszott (5)	2,7	4,9
<i>Összesen</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
Átlagpontoszám	1,59	1,38

36. tábla

Az adományozás indítékai adományozói kör szerint: „Az önkéntesség és az adományozás családi indíttatású tevékenységek”, 2004

%

Mekkora szerepet játszott?	Minden felnőtt adományozó	Világi civil szervezeteknek pénzt adók felső ötöde
Egyáltalán nem játszott szerepet (1)	23,7	13,8
Csak egész kicsi szerepet játszott (2)	10,1	4,3
Játszott is szerepet, meg nem is (3)	23,1	14,2
Fontos szerepet játszott (4)	16,9	22,2
Nagyon nagy szerepet játszott (5)	26,2	45,5
<i>Összesen</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
Átlagpontszám	3,12	3,81

37. tábla

Az adományozás indítékai adományozói kör szerint: „Olyan szervezetet segített, amelyhez szorosan kötődik”, 2004

%

Mekkora szerepet játszott?	Minden felnőtt adományozó	Világi civil szervezeteknek pénzt adók felső ötöde
Egyáltalán nem játszott szerepet (1)	60,7	24,5
Csak egész kicsi szerepet játszott (2)	7,0	4,9
Játszott is szerepet, meg nem is (3)	9,0	10,0
Fontos szerepet játszott (4)	7,3	11,5
Nagyon nagy szerepet játszott (5)	16,0	49,1
<i>Összesen</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
Átlagpontszám	2,11	3,56

38. tábla
Az adományozás indítékai adományozói kör szerint: „Egyszerűen megteheti, módja van rá”, 2004

%

Mekkora szerepet játszott?	Minden felnőtt adományozó	Világi civil szervezeteknek pénzt adók felső ötöde
Egyáltalán nem játszott szerepet (1)	32,5	17,2
Csak egész kicsi szerepet játszott (2)	9,9	5,9
Játszott is szerepet, meg nem is (3)	20,4	22,9
Fontos szerepet játszott (4)	13,3	18,2
Nagyon nagy szerepet játszott (5)	23,9	35,8
<i>Összesen</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
Átlagpontszám	2,86	3,49

39. tábla
Az adományozás indítékai adományozói kör szerint: „Közösséghez kapcsolódott, barátokat, új ismeretségeket szerzett”, 2004

%

Mekkora szerepet játszott?	Minden felnőtt adományozó	Világi civil szervezeteknek pénzt adók felső ötöde
Egyáltalán nem játszott szerepet (1)	63,8	34,1
Csak egész kicsi szerepet játszott (2)	6,8	5,0
Játszott is szerepet, meg nem is (3)	10,9	16,5
Fontos szerepet játszott (4)	8,9	16,4
Nagyon nagy szerepet játszott (5)	9,6	28,0
<i>Összesen</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
Átlagpontszám	1,94	2,99

40. tábla

Az adományozás indítékai adományozói kör szerint: „Olyan szervezetet segített, amelynek hálaival tartozik, amelyhez emlékek fűzik”, 2004

%

Mekkora szerepet játszott?	Minden felnőtt adományozó	Világi civil szervezeteknek pénzt adók felső ötöde
Egyáltalán nem játszott szerepet (1)	68,9	41,1
Csak egész kicsi szerepet játszott (2)	6,7	8,2
Játszott is szerepet, meg nem is (3)	9,1	17,1
Fontos szerepet játszott (4)	6,5	13,2
Nagyon nagy szerepet játszott (5)	8,8	20,4
<i>Összesen</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
Átlagpontoszám	1,80	2,64

41. tábla

Az adományozás indítékai adományozói kör szerint: „Nem volt különösebb oka, hirtelen elhatározásból tette”, 2004

%

Mekkora szerepet játszott?	Minden felnőtt adományozó	Világi civil szervezeteknek pénzt adók felső ötöde
Egyáltalán nem játszott szerepet (1)	49,8	64,0
Csak egész kicsi szerepet játszott (2)	7,6	5,8
Játszott is szerepet, meg nem is (3)	14,9	8,9
Fontos szerepet játszott (4)	10,1	9,5
Nagyon nagy szerepet játszott (5)	17,6	11,8
<i>Összesen</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
Átlagpontoszám	2,38	1,99

42. tábla
Az adományozás indítékai adományozói kör szerint: „Rábeszéltek, nem tudott ellenállni”, 2004

%

Mekkora szerepet játszott?	Minden felnőtt adományozó	Világi civil szervezeteknek pénzt adók felső ötöde
Egyáltalán nem játszott szerepet (1)	78,6	84,6
Csak egész kicsi szerepet játszott (2)	6,1	4,8
Játszott is szerepet, meg nem is (3)	7,8	5,7
Fontos szerepet játszott (4)	3,4	3,3
Nagyon nagy szerepet játszott (5)	4,1	1,6
<i>Összesen</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
Átlagpontoszám	1,48	1,33

43. tábla
Az egyes adományozási indítékoknak fontos vagy nagyon nagy szerepet tulajdonító válaszadók aránya adományozói kör szerint, 2004

%

Indíték	Minden felnőtt adományozó	Világi civil szervezeteknek pénzt adók felső ötöde
Jó érzés volt másnak segíteni	83,1	94,4
Az adományozás családi indíttatású tevékenység	43,1	67,7
Szoros kötődés a támogatott szervezethez	23,3	60,6
Egyszerűen megteheti, módja van rá	37,2	54,0
Konkrét cél megvalósítása, veszély elkerülése	29,9	57,1
Közösséghez kapcsolódott, barátokat szerzett	18,5	44,4
Közeli ismerősei, barátai is adományoznak	29,1	32,5
Hála, nosztalgia a támogatott szervezet iránt	15,3	33,6
Hirtelen elhatározásból adományozott	27,7	21,3
Környezete szebb lett, életkörülményei javultak	14,0	15,5
Az általa igénybe vett szolgáltatások javultak	9,9	16,4
Adókedvezményt vett igénybe	2,2	5,7
Rábeszéltek, nem tudott ellenállni	7,5	4,9

44. tábla

A családon kívül semmilyen adományt és önkéntes segítséget nem nyújtók motivációja:
 „Magam is támogatásra szorulok, nem tudok másokon segíteni”, 2004

%

Mennyire jellemző a megállapítás?	Nem adományozók, nem önkéntesek
Egyáltalán nem jellemző (1)	20,1
Inkább nem jellemző (2)	8,1
Jellemző is, meg nem is (3)	8,3
Lényegében jellemző (4)	7,8
Teljes mértékben jellemző (5)	55,7
Összesen	100,0
Átlagpontszám	3,71

45. tábla

A családon kívül semmilyen adományt és önkéntes segítséget nem nyújtók motivációja:
 „Sok a szélhámos, nem szeretem, ha baleknek néznek”, 2004

%

Mennyire jellemző a megállapítás?	Nem adományozók, nem önkéntesek
Egyáltalán nem jellemző (1)	32,2
Inkább nem jellemző (2)	6,1
Jellemző is, meg nem is (3)	18,9
Lényegében jellemző (4)	14,1
Teljes mértékben jellemző (5)	28,7
Összesen	100,0
Átlagpontszám	3,01

46. tábla

A családon kívül semmilyen adományt és önkéntes segítséget nem nyújtók motivációja:
 „Nem bízom benne, hogy a támogatásokat jól használják fel”, 2004

%

Mennyire jellemző a megállapítás?	Nem adományozók, nem önkéntesek
Egyáltalán nem jellemző (1)	32,0
Inkább nem jellemző (2)	7,9
Jellemző is, meg nem is (3)	24,3
Lényegében jellemző (4)	13,8
Teljes mértékben jellemző (5)	22,0
Összesen	100,0
Átlagpontszám	2,86

47. tábla

A családon kívül semmilyen adományt és önkéntes segítséget nem nyújtók motivációja:
 „Nem hiszek az ilyen támogatások hasznosságában”, 2004

%

Mennyire jellemző a megállapítás?	Nem adományozók, nem önkéntesek
Egyáltalán nem jellemző (1)	42,9
Inkább nem jellemző (2)	7,8
Jellemző is, meg nem is (3)	23,5
Lényegében jellemző (4)	10,3
Teljes mértékben jellemző (5)	15,5
Összesen	100,0
Átlagpontoszám	2,48

48. tábla

A családon kívül semmilyen adományt és önkéntes segítséget nem nyújtók motivációja:
 „Zavarónak találom, hogy lépten-nyomon kérésekkel zaklatnak”, 2004

%

Mennyire jellemző a megállapítás?	Nem adományozók, nem önkéntesek
Egyáltalán nem jellemző (1)	48,6
Inkább nem jellemző (2)	6,4
Jellemző is, meg nem is (3)	18,4
Lényegében jellemző (4)	10,1
Teljes mértékben jellemző (5)	16,5
Összesen	100,0
Átlagpontoszám	2,40

49. tábla

A családon kívül semmilyen adományt és önkéntes segítséget nem nyújtók motivációja:
 „2004-ben senki nem kért tőlem ilyen segítséget”, 2004

%

Mennyire jellemző a megállapítás?	Nem adományozók, nem önkéntesek
Egyáltalán nem jellemző (1)	51,6
Inkább nem jellemző (2)	7,9
Jellemző is, meg nem is (3)	16,4
Lényegében jellemző (4)	6,2
Teljes mértékben jellemző (5)	17,9
Összesen	100,0
Átlagpontoszám	2,31

50. tábla

A családon kívül semmilyen adományt és önkéntes segítséget nem nyújtók motivációja:
 „A családon belüli támogatás minden nélkülözhető pénzem elviszi”, 2004

%

Mennyire jellemző a megállapítás?	Nem adományozók, nem önkéntesek
Egyáltalán nem jellemző (1)	56,8
Inkább nem jellemző (2)	8,0
Jellemző is, meg nem is (3)	8,5
Lényegében jellemző (4)	5,1
Teljes mértékben jellemző (5)	21,6
Összesen	100,0
Átlagpontszám	2,27

51. tábla

A családon kívül semmilyen adományt és önkéntes segítséget nem nyújtók motivációja:
 „Nem volt különösebb oka, így alakult”, 2004

%

Mennyire jellemző a megállapítás?	Nem adományozók, nem önkéntesek
Egyáltalán nem jellemző (1)	55,1
Inkább nem jellemző (2)	6,9
Jellemző is, meg nem is (3)	18,2
Lényegében jellemző (4)	5,7
Teljes mértékben jellemző (5)	14,1
Összesen	100,0
Átlagpontszám	2,17

52. tábla

A családon kívül semmilyen adományt és önkéntes segítséget nem nyújtók motivációja:
 „Nincs időm rá, hogy ilyesmivel foglalkozzak”, 2004

%

Mennyire jellemző a megállapítás?	Nem adományozók, nem önkéntesek
Egyáltalán nem jellemző (1)	58,0
Inkább nem jellemző (2)	8,1
Jellemző is, meg nem is (3)	15,8
Lényegében jellemző (4)	5,8
Teljes mértékben jellemző (5)	12,3
Összesen	100,0
Átlagpontszám	2,06

53. tábla

Vélemények a következő két állításról adományozói kör szerint, 2004

- „1. Az állam és az önkormányzatok dolga a társadalmi problémák megoldása
2. Az állam nem tud minden problémát megoldani, szükség van az adományozásra”

%

Álláspont	Nem adományozók	Minden felnőtt adományozó	Világi civil szervezeteknek pénzt adók felső ötöde
Inkább az 1. állítással ért egyet (1–3)	49,7	32,4	18,5
Mindkét állításban talál igazságot (4–7)	29,9	36,6	36,4
Inkább a 2. állítással ért egyet (8–10)	20,4	31,0	45,1
Összesen	100,0	100,0	100,0
Átlagpontszám	4,19	5,40	6,68

54. tábla

Vélemények a következő két állításról adományozói kör szerint, 2004

- „1. A társadalmi problémák megoldását – akár adóemelés árán is – az adókból kellene finanszírozni
2. Inkább a magánjótékonytságot kellene – akár adókedvezményekkel is – ösztönözni”

%

Álláspont	Nem adományozók	Minden felnőtt adományozó	Világi civil szervezeteknek pénzt adók felső ötöde
Inkább az 1. állítással ért egyet (1–3)	26,9	19,2	16,6
Mindkét állításban talál igazságot (4–7)	38,7	40,2	41,0
Inkább a 2. állítással ért egyet (8–10)	34,4	40,6	42,4
Összesen	100,0	100,0	100,0
Átlagpontszám	5,73	6,31	6,46

55. tábla

Vélemények a következő két állításról adományozói kör szerint, 2004

„1. Az adakozás csak a gazdagoktól várható el

2. Akinek egy kicsit is több jutott, annak segítenie kell másokon”

%

Álláspont	Nem adományozók	Minden felnőtt adományozó	Világi civil szervezeteknek pénzt adók felső ötöde
Inkább az 1. állítással ért egyet (1–3)	37,9	17,3	6,4
Mindkét állításban talál igazságot (4–7)	37,4	40,5	41,4
Inkább a 2. állítással ért egyet (8–10)	24,7	42,2	52,2
Összesen	100,0	100,0	100,0
Átlagpontoszám	4,91	6,49	7,33

56. tábla

Vélemények a következő két állításról adományozói kör szerint, 2004

„1. Csak azok érdemelnek segítséget, akik nem önhibájukból kerültek bajba

2. A rászorulókon segíteni erkölcsi kötelesség”

%

Álláspont	Nem adományozók	Minden felnőtt adományozó	Világi civil szervezeteknek pénzt adók felső ötöde
Inkább az 1. állítással ért egyet (1–3)	33,8	21,2	22,2
Mindkét állításban talál igazságot (4–7)	33,5	33,6	28,8
Inkább a 2. állítással ért egyet (8–10)	32,7	45,2	49,0
Összesen	100,0	100,0	100,0
Átlagpontoszám	5,40	6,43	6,60

57. tábla

Vélemények a következő két állításról adományozói kör szerint, 2004

- „1. A jó családokban összefognak az emberek, nincs szükségük idegenek adományaira
2. Bárki kerülhet olyan helyzetbe, amikor mások segítségére szorul”

%

Álláspont	Nem adományozók	Minden felnőtt adományozó	Világi civil szervezeteknek pénzt adók felső ötöde
Inkább az 1. állítással ért egyet (1–3)	19,7	9,6	9,0
Mindkét állításban talál igazságot (4–7)	23,6	21,2	18,2
Inkább a 2. állítással ért egyet (8–10)	56,7	69,2	72,8
Összesen	100,0	100,0	100,0
Átlagpontszám	7,02	7,98	8,09

58. tábla

Vélemények a következő két állításról adományozói kör szerint, 2004

- „1. Az adomány arra ösztönzi a rászorultat, hogy ne is keresse ő maga a problémája megoldását
2. Az adomány hozzásegíti a rászorultat, hogy maga is hamarabb megtalálja a megoldást a problémáira”

%

Álláspont	Nem adományozók	Minden felnőtt adományozó	Világi civil szervezeteknek pénzt adók felső ötöde
Inkább az 1. állítással ért egyet (1–3)	23,3	13,2	11,9
Mindkét állításban talál igazságot (4–7)	43,1	44,9	48,1
Inkább a 2. állítással ért egyet (8–10)	33,6	41,9	40,0
Összesen	100,0	100,0	100,0
Átlagpontszám	5,85	6,60	6,65

59. tábla

A nonprofit szervezetek megítélése: „Az alapítványoknak fontos szerepük van a közösségi célok megvalósításában”, 2004

%

Egyetértés foka	Nem adományozók	Minden felnőtt adományozó	Világi civil szervezeteknek pénzt adók felső ötöde
Egyáltalán nem ért egyet (1)	7,7	2,6	0,8
Nem igazán ért egyet (2)	6,8	3,3	3,2
Részben egyetért, részben nem (3)	32,7	21,5	11,1
Nagyjából egyetért (4)	24,0	22,5	17,3
Teljesen egyetért (5)	28,8	50,1	67,6
<i>Összesen</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
Átlagpontszám	3,59	4,14	4,48

60. tábla

A nonprofit szervezetek megítélése: „Az egyesületek, civil szervezetek mozgósítani tudják az embereket”, 2004

%

Egyetértés foka	Nem adományozók	Minden felnőtt adományozó	Világi civil szervezeteknek pénzt adók felső ötöde
Egyáltalán nem ért egyet (1)	6,8	3,6	1,6
Nem igazán ért egyet (2)	11,7	6,9	2,5
Részben egyetért, részben nem (3)	36,5	24,8	26,6
Nagyjából egyetért (4)	27,5	28,2	26,5
Teljesen egyetért (5)	17,5	36,5	42,8
<i>Összesen</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
Átlagpontszám	3,37	3,87	4,06

61. tábla

A nonprofit szervezetek megítélése: „Az egyházakra és a hívő emberekre lehet inkább számítani, ha közösségi problémákat kell megoldani”, 2004

%

Egyetértés foka	Nem adományozók	Minden felnőtt adományozó	Világi civil szervezeteknek pénzt adók felső ötöde
Egyáltalán nem ért egyet (1)	22,2	19,7	19,8
Nem igazán ért egyet (2)	15,7	11,3	8,2
Részben egyetért, részben nem (3)	32,5	27,4	26,5
Nagyjából egyetért (4)	18,3	20,4	18,9
Teljesen egyetért (5)	11,3	21,2	26,6
<i>Összesen</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
Átlagpontszám	2,81	3,12	3,24

62. tábla

A nonprofit szervezetek megítélése: „A legtöbb alapítványt pénznek elrejtésére hozták létre, nem a bajok orvoslására”, 2004

%

Egyetértés foka	Nem adományozók	Minden felnőtt adományozó	Világi civil szervezeteknek pénzt adók felső ötöde
Egyáltalán nem ért egyet (1)	16,7	28,5	36,5
Nem igazán ért egyet (2)	17,8	20,0	22,4
Részben egyetért, részben nem (3)	33,8	30,4	28,0
Nagyjából egyetért (4)	16,1	10,9	5,8
Teljesen egyetért (5)	15,6	10,2	7,3
<i>Összesen</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
Átlagpontszám	2,96	2,54	2,25

63. tábla

A nonprofit szervezetek megítélése: „Az alapítványok alkalmatlanok a társadalmi gondok enyhítésére”, 2004

%

Egyetértés foka	Nem adományozók	Minden felnőtt adományozó	Világi civil szervezeteknek pénzt adók felső ötöde
Egyáltalán nem ért egyet (1)	22,0	35,9	45,3
Nem igazán ért egyet (2)	12,3	15,6	14,6
Részben egyetért, részben nem (3)	36,1	30,1	28,7
Nagyjából egyetért (4)	14,3	10,3	5,8
Teljesen egyetért (5)	15,3	8,1	5,6
<i>Összesen</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
Átlagpontszám	2,88	2,39	2,12

64. tábla

A nonprofit szervezetek megítélése: „Az alapítványok, egyesületek, egyházak is főleg politikával foglalkoznak, nem a meghirdetett céljaik megvalósításával”, 2004

%

Egyetértés foka	Nem adományozók	Minden felnőtt adományozó	Világi civil szervezeteknek pénzt adók felső ötöde
Egyáltalán nem ért egyet (1)	16,0	29,9	47,1
Nem igazán ért egyet (2)	12,8	17,7	16,9
Részben egyetért, részben nem (3)	36,4	30,6	24,1
Nagyjából egyetért (4)	17,6	10,6	6,0
Teljesen egyetért (5)	17,2	11,2	5,9
<i>Összesen</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
Átlagpontszám	3,07	2,56	2,07

65. tábla
 Kapott-e információkat, híreket nonprofit szervezetekről? 1993, 2004

%

Informáltság	1993	2004
Egyetlen forrásból sem kapott információt, híreket	5,5	14,1
Csak egy forrásból szerzett információkat	15,7	15,0
Több különböző forrásból kapott információkat	78,8	70,9
<i>Összesen</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>

66. tábla
 A különböző forrásokból nonprofit szervezetekre vonatkozó információkat kapók aránya, 1993, 2004

%

Információs forrás	1993	2004
TV- és rádióműsor	91,3	71,3
Napilap, hetilap, folyóirat	71,4	42,9
Családtagok, ismerősök, barátok	32,6	35,0
Postaládába bedobott levél, szórólap	8,5	33,5
Lakásán felkeresték adománygyűjtők	15,0	28,1
Utcai gyűjtés, árusítás, szórólap-osztás	19,6	26,6
Egyházi esemény	18,9	15,9
Régóta kapcsolatban van civil szervezetekkel	8,4	14,5
Telefonon keresték meg	n.a.	9,2
Munkahelyi gyűjtés, árusítás	n.a.	8,1
Kulturális, szabadidős rendezvény	9,6	7,3
Internet	n.a.	6,2
E-mail, SMS	n.a.	2,0
Politikai rendezvény	2,6	1,7

67. tábla

A különböző forrásokból nonprofit szervezetekre vonatkozó információkat kapók aránya adományozói kör szerint, 2004

%

Információs forrás	Nem adományozók	Minden felnőtt adományozó	Világi civil szervezeteknek pénzt adók felső ötöde
TV- és rádióműsor	59,0	75,5	83,0
Napilap, hetilap, folyóirat	27,3	48,3	64,9
Családtagok, ismerősök, barátok	18,1	40,8	52,6
Postaládába bedobott levél, szórólap	21,6	37,6	54,9
Lakásán felkeresték adománygyűjtők	15,1	32,7	51,6
Utcai gyűjtés, árusítás, szórólap-osztás	13,7	31,0	48,3
Egyházi esemény	1,6	20,9	36,8
Régóta kapcsolatban van civilekkel	2,0	18,8	57,2
Telefonon keresték meg	4,1	11,0	28,6
Munkahelyi gyűjtés, árusítás	2,3	10,2	17,6
Kulturális, szabadidős rendezvény	2,4	9,0	26,0
Internet	2,4	7,6	10,6
E-mail, SMS	1,2	2,3	4,1
Politikai rendezvény	0,6	2,0	9,8

68. tábla

A köszönetnyilvánítás különböző formáiban részesülők aránya az egyházaknak és nonprofit szervezeteknek pénzt adományozó felnőtt magánszemélyek között, 1993, 2004

%

A köszönetnyilvánítás formája	1993	2004	
		Összes felnőtt adományozó	Világi civil szervezeteknek pénzt adók felső ötöde
Köszönőlevél a támogatott szervezettől	9,2	31,9	57,2
Jelképes ajándék (pl. meghívó, tiszteletjegy, jelvény)	5,4	10,9	20,2
Adókedvezményre jogosító igazolás	4,4	9,8	30,0
Kitüntetés, cím, oklevél	0,2	1,0	3,9
Egyéb, szóbeli köszönetnyilvánítás	31,1	7,7	9,2
<i>Legalább egyfajta (bármilyen formájú) köszönetnyilvánítás</i>	36,8	44,3	75,8

II. MELLÉKLET – Módszertani kérdések

A reprezentatív lakossági adatgyűjtések módszertani korlátai (Kuti Éva)

A kötetben szereplő elemzések legfontosabb adatforrásául a lakossági adományozás és önkéntes tevékenységek 2004-es évre vonatkozó reprezentatív felmérése szolgált. Az empirikus adatok összegyűjtése személyes megkérdezés útján történt. Az adatszolgáltatókat a Szonda-IPSOS kérdezőbiztosai 2005 tavaszán a lakásukon keresték meg. Az önkéntes tevékenységek és az adományozás nagyságrendjét tudakoló kérdések az előző évre vonatkoztak. A szezonális ingadozások kiküszöbölése érdekében az interjúalanyoktól az év egészében tanúsított magatartásukat jellemző adatokat kértünk.

A felvétel reprezentatív mintájának kiválasztása a lakosság kor és nem szerinti összetételét figyelembe véve, visszatevés nélküli véletlen kiválasztást biztosító számítógépes program segítségével, elsődleges, illetve pót-címek megjelölésével történt. A minta 5000 fős volt. A válaszmegtadások miatt a ténylegesen megkérdezettek összetétele valamelyest eltért a népesség struktúrájától. (Az idősebbek, különösen az egyedül élő nyugdíjas nők választási hajlandósága magasabb volt, mint az aktív korúaké.) Ezért az adatfeldolgozás során a tényleges nem és kor szerinti összetételnek megfelelő korrekciót hajtottunk végre. A felszorozott adatok tehát e két szempontból jól reprezentálják a lakosságot.

Az időbeni összehasonlítás során felhasznált kutatási eredmények forrása a Nonprofit Kutatócsoport Egyesület megbízásából a Központi Statisztikai Hivatal által végrehajtott reprezentatív adatgyűjtés volt, amely szintén személyes megkérdezés útján zajlott. A kérdések az 1993-as évre vonatkoztak, az adatfelvételt 1994 tavaszán végeztük.

A felvétel reprezentatív mintájának kiválasztása több lépcsőben történt. Az első lépcsőben a településeket, a másodikban a számlálókörzeteket, a harmadikban pedig magukat a felkeresett címeket választottuk ki. A minta Budapesttel együtt 429 települést és ezeken belül 14 988 címet foglalt magában. A felkeresett háztartásokon belül a megkérdezett személyeket a kérdezőbiztosok szintén a véletlen mintavétel szabályainak betartásával jelölték ki. Az adatok feldolgozása során a teljeskörűsítéshez használt szorzószámokat a felnőtt népesség életkor szerinti összetételének figyelembevételével alakítottuk ki.

A 2004-es adatgyűjtés kérdőívét⁵⁷ – amennyire lehetett – hozzáigazítottuk az 1993-as adatlaphoz, de teljes azonosságot nem tudtunk biztosítani, mert ahhoz számos új jelenség vizsgálatáról le kellett volna mondanunk. A kérdéssorok összeállítása során mindkét esetben törekedtünk arra, hogy az adatszolgáltatók számára világosan elváljon egymástól a rokonsági kö-

⁵⁷ A kérdőívet a kötet III. számú melléklete tartalmazza.

rön belüli segítségnyújtás, a nonprofit szervezetek támogatása és az állami intézményeknek adott segítség. Ennek érdekében számos olyan kérdést is feltettünk, amely témánk szempontjából nem volt igazán releváns. Az ezekre kapott válaszok elemzésétől a kötet tanulmányaiban eltekintettünk.

Szintén nem vállalkoztunk a civil szféra különböző részterületeire áramló adományok és önkéntes segítségnyújtás sajátosságainak vizsgálatára. Ennek két módszertani oka is volt: egyrészt a minta méretével összefüggő elemszám-probléma, másrészt a lakossági megkérdések természetéből fakadó klasszifikációs bizonytalanság.

Az általunk alkalmazott reprezentatív minták (különösen az 1993-as) lényegesen nagyobbak voltak a társadalomtudományi kutatásokban megszokottnál. A válaszadóknak azonban viszonylag kis része, nem sokkal több mint egy tizede számolt be arról, hogy világi nonprofit szervezetek számára végzett önkéntes munkát, vagy nyújtott adományokat. Ennek a csoportnak a támogatott részterületek szerinti, illetve azokon belüli további bontása már (különösen az adományozókat és önkénteseket kevésbé vonzó tevékenységi ágakban, például a jogvédelemben, környezetvédelemben, a szakmai, gazdasági érdekképviseletek körében) olyan kis elemszámokhoz vezetett volna, amelyek alapján nem lehet megbízható becsléseket készíteni, és ezért nem szabad tartalmi következtetéseket levonni.

A részterületenkénti mélyebb elemzés ellen szólt az is, hogy az adatszolgáltatók természetesen nincsenek tisztában azokkal a szabályokkal, amelyek szerint a statisztika a nonprofit szervezeteket osztályozza; sokszor még azzal sem, hogy mi is az általuk támogatott szervezet jogi státusa. Szintén nem válik el a fejükben a támogatás célcsoportja és az adományokat közvetítő szervezet ágazati besorolása. Így könnyen előfordulhat például az, hogy a szegény sorsú tanulók megsegítésére szánt és egy oktatási alapítványnak befizetett összegről maga az adományozó mint szociális támogatásról számol be, miközben ugyanazt az összeget a szervezeti adatszolgáltatáson alapuló nonprofit statisztika – a támogatott alapítvány hivatalos besorolása alapján – az oktatás területére áramló adományként regisztrálja.

Összességében azt mondhatjuk, hogy a lakossági reprezentatív adatgyűjtésekből származó információkat csak a statisztikai becslések módszertani szabályai és a mintanagyságok által meghatározott korlátok között lehet felelősséggel elemezni. A könyv megírása során igyekeztünk mindvégig belül maradni ezeken a korlátokon. Nem törekedtünk olyan következtetések levonására, amelyekhez csak sokkal nagyobb mintán végzett lakossági adatgyűjtések és/vagy a megfelelő makrostatisztikai adatok szolgáltatathnának elegendő szakmai muníciót.

Ugyanakkor fontosnak tartjuk elmondani, hogy a reprezentatív felvételtől és a rendszeres statisztikai adatgyűjtésekből származó információk eltéréseit nem kizárólag a két mérési eljárás tartalmi és módszertani különbözőségei okozzák. Ahogy a lakossági felméréseknek, úgy a statisztikai fel-

vételeknek is megvannak a maguk korlátai és gyengeségei, amelyek ismerete feltétlenül szükséges az adatok korrekt értelmezéséhez.

A makrostatisztikai adatok problémái (Sebestény István)

A civil szervezeteket segítő önkéntesek számáról, teljesítményéről nemcsak a reprezentatív felmérésekből, hanem a Központi Statisztikai Hivatal nonprofit szektorra vonatkozó éves gyakoriságú adatgyűjtéseiből is vannak információink.⁵⁸ A két típusú adat közötti különbségek a laikus számára zavarba ejtően nagyok. Ezért szükségét érezzük, hogy a különbségek okaira a nonprofit statisztika oldaláról is rávilágítsunk.

A nonprofit szervezetek számára kiküldött adatlap 1995 óta tartalmazott az önkéntes tevékenységre vonatkozó kérdéseket. A tapasztalatok kezdettől fogva azt mutatták, hogy a beérkező válaszokban igen sok volt a bizonytalanság és pontatlanság; így az adatok javítása, ellenőrzése is komoly gondokat okozott. Emellett a kérdések – éppen a jobb válaszok reményében – szinte évről-évre változtatott megfogalmazása már önmagában is okozója lehetett az adatok ingadozásának.

A statisztikai mérés egyik legfontosabb bizonytalansági forrása az volt, hogy magának az önkéntes tevékenységnek a tartalma nem egyértelmű, így az adatszolgáltatóktól sem várható el, hogy azt egyformán értelmezzék. Az önkénteseket igénybe nem vevő szervezetek magas aránya már önmagában is ilyen értelmezési problémákra utal. Feltételezhető, hogy az ellenérték nélkül végzett munka valamilyen formája azoknál a civil szervezeteknél is előfordul, amelyek önkénteseikről nem tudnak pontos adatokkal szolgálni, vagy a szervezet érdekében végzett ilyen irányú tevékenységeket nem tekintik önkéntes munkának. Ahol a vezető tisztségviselők nem részesülnek bérezésben – s a szféra döntő részében ez a jellemző –, az önkéntesekre vonatkozó rovatban valamilyen adatnak meg kellene jelennie. Ez a jelenség szektorszinten mindenképpen alábecslést jelent. Igaz, ezzel ellentétes megközelítéssel is találkozhatunk; sok szervezet önkéntes munkaként jelenti az egyáltalán nem közhasznú mindennapi alaptevékenységét is (pl. edzés, szabadidős programon való részvétel), ami viszont esetenként túlbecslést eredményez.

⁵⁸ Ez alól csak a 2001-es és 2002-es év jelent kivételt, amikor az addigi teljes körű felvétel helyett mintavételes eljárással, a szektor mintegy harmadát érintő lekérdezés zajlott le. Miután az előzetes szimulációs kísérletek kimutatták, hogy még a jobban mérhető és „bevallható” pénzügyi adatokban is jelentős torzulások várhatóak (így is történt), úgy döntöttünk, hogy az önkéntes tevékenységre e két évben nem kérdezzük rá.

A KSH adatlapjain az önkéntesekre vonatkozó kérdések, 1995–2003

Év	Kérdések
1995	Voltak-e a szervezetüknek 199...-ben önkéntes segítők? (igen – nem)
1996	Ha igen, a szervezetet ingyenes munkával segítők száma (fő)?
1997	az általuk az év során összesen végzett munka becsült időtartama (óra)?
1998	Voltak-e a szervezetüknek 1998-ban önkéntes segítők? (igen, rendszeres segítők – igen, alkalmanként segítők – igen, mindkettő – nem voltak)
	Ha igen: a szervezetet ingyenes munkával rendszeresen segítők száma (fő)?
	Ingyenes munkával alkalmanként segítők száma (fő)?
1999	Voltak-e szervezetüknek 1999-ben önkéntes segítők? (igen – nem)
	Ha igen, kérjük, jelezze, hogy az önkéntesek végeztek-e
	– a szervezet fenntartásához, működéséhez szükséges adminisztratív munkát? (igen – nem)
	– a szervezet anyagi háttérének biztosításához szükséges munkát? (igen – nem)
	– a szervezet alaptevékenységéhez, céljához kötődő munkát? (igen – nem)
	– segítségnyújtásként, más szervezet, intézmény számára önkéntes munkát? (igen – nem)
	Átlagosan, <i>egy hónapban</i> összesen körülbelül hány segítőt végzett önkéntes munkát (fő)?
	Ezek a segítők átlagosan <i>egy hónapban</i> összesen körülbelül hány órányi önkéntes munkát végeztek (óra)?
2000	Végeztek-e önkéntes segítők, illetve saját tagjaik a szervezetük részére 2000-ben önkéntes munkát? (igen – nem)
	Ha igen, kérjük, jelezze, hogy az önkéntesen, ingyen ellenszolgáltatás nélkül végzett tevékenységek között volt-e
	– a szervezet fenntartásához, működéséhez szükséges adminisztratív munka? (igen – nem)
	– a szervezet anyagi háttérének biztosításához szükséges munka? (igen – nem)
	– a szervezet alaptevékenységéhez, céljához kötődő munka? (igen – nem)
	– segítségnyújtásként, más szervezet, intézmény, magánszemély számára végzett munka? (igen – nem)
	Egy hónap alatt átlagosan, körülbelül hányan végeztek önkéntes munkát (<i>önkéntesek, saját tagok összesen, fő</i>)?
	Ezek a segítők <i>egy átlagos hónapban, együttesen</i> körülbelül hány órányi önkéntes munkát végeztek (óra)?
2001	–
2002	–
2003	Volt-e a szervezetüknek 2003-ban rendszeresen dolgozó önkéntese (akár a tagok közül is)? (igen – nem)
	Ha igen: a rendszeresen dolgozó önkéntesek száma (fő)?
	egy rendszeresen dolgozó önkéntes – átlagos – havi munkaideje (óra)?
	Végeztek-e alkalmanként magánszemélyek saját tagjaik a szervezetük részére 2003-ban önkéntes munkát (igen – nem)
	Egy hónap alatt átlagosan körülbelül hányan végeztek alkalmi önkéntes munkát (segítők, tagok összesen, fő)?
	Ezek a segítők <i>egy átlagos hónapban, együttesen</i> , körülbelül hány órányi önkéntes munkát végeztek (óra)?

A megfelelő nyilvántartások hiányában, nehézségbe ütközik a mennyiségi adatok megadása is. A rendszeresen dolgozó önkéntesekről, átlagos munkaidejükről a válaszadók nagyjából helytálló információkat tudnak közölni, de az alkalmi rendezvényeken, eseményeken részt vevő segítők számát, az általuk végzett munka mennyiségét csak töredékük tudja akár csak hozzávetőlegesen is – éves szinten vagy havi átlagra vetítve – meghatározni.

Míndezek a „bizonytalansági tényezők” együttesen eredményezik azt, hogy a civil szervezetekben dolgozó önkéntesek számára, valamint az általuk végzett munka nagyságára vonatkozó, évenként közölt statisztikai adatok pusztán tájékoztató jellegűek, időbeni összehasonlításuk legfeljebb egy hosszabb időszakban bekövetkezett változás irányának leírására alkalmas.

Nézzük meg ezek után, hogy a kérdéses időszakban milyen módszerrel, milyen információkhoz jutottunk! A kérdőíven szereplő kérdések megfogalmazásának változásait a 202. oldalon található táblázat foglalja össze.

Látható, hogy 1998-ig nem volt változás, akkor azonban kísérletet tettünk a rendszeres és alkalmi segítők közötti különbségtételre. Miután munkaóra-adatot nem kértünk, nem is tudtuk ellenőrizni, hogy valójában kiket soroltak az adatszolgáltatók az előbbi, illetve az utóbbi kategóriába. Valószínűsíthető, hogy éppen emiatt lett a rendszeres segítők aránya 40 százalékos – szemben a 2003-as 25 százalékkal. Ez utóbbi felvételnél ráadásul külön kérdeztük a két önkéntes típus munkaidő-teljesítését, így lehetőségünk volt az egységes javításra. (Általában a havi 8 óránál többet dolgozókat tekintettük *rendszeres segítőknek*, az ennél kevesebbet teljesítőket *alkalmi önkéntesnek*.) Az 1998-as teljesítménymutatókat visszamenőlegesen csak becsülni tudtuk, oly módon, hogy az egy rendszeres és egy alkalmi önkéntesre jutó 2003-as óraszámmal szoroztuk meg a két létszámot.

1999-ben egy „gondolatébresztő” kérdéssort is beillesztettünk a kérdőívbe. Ezzel reméltük az adatszolgáltatókat rávezetni arra, hogy mi is tekinthető önkéntes tevékenységnek. 2000-ben csak fogalmazási változtatás történt, igyekeztünk még precízebben feltenni a kérdéseket.

A legrészletesebb változat a 2003-as adatlapon szerepelt. A formálisan is kettébontott rendszeres, illetve alkalmi önkéntesek adatait firtató kérdésblokk alaposabb ellenőrzést és javítást tett lehetővé, de korántsem mondható el, hogy ez az utolsó variáns tökéletesen bevált volna.

Az alábbiakban táblázatba foglaljuk, majd grafikonokon is ábrázoljuk az egymást követő statisztikai felvételek során nyert eredményeket – kivételesen idősorba rendezve.

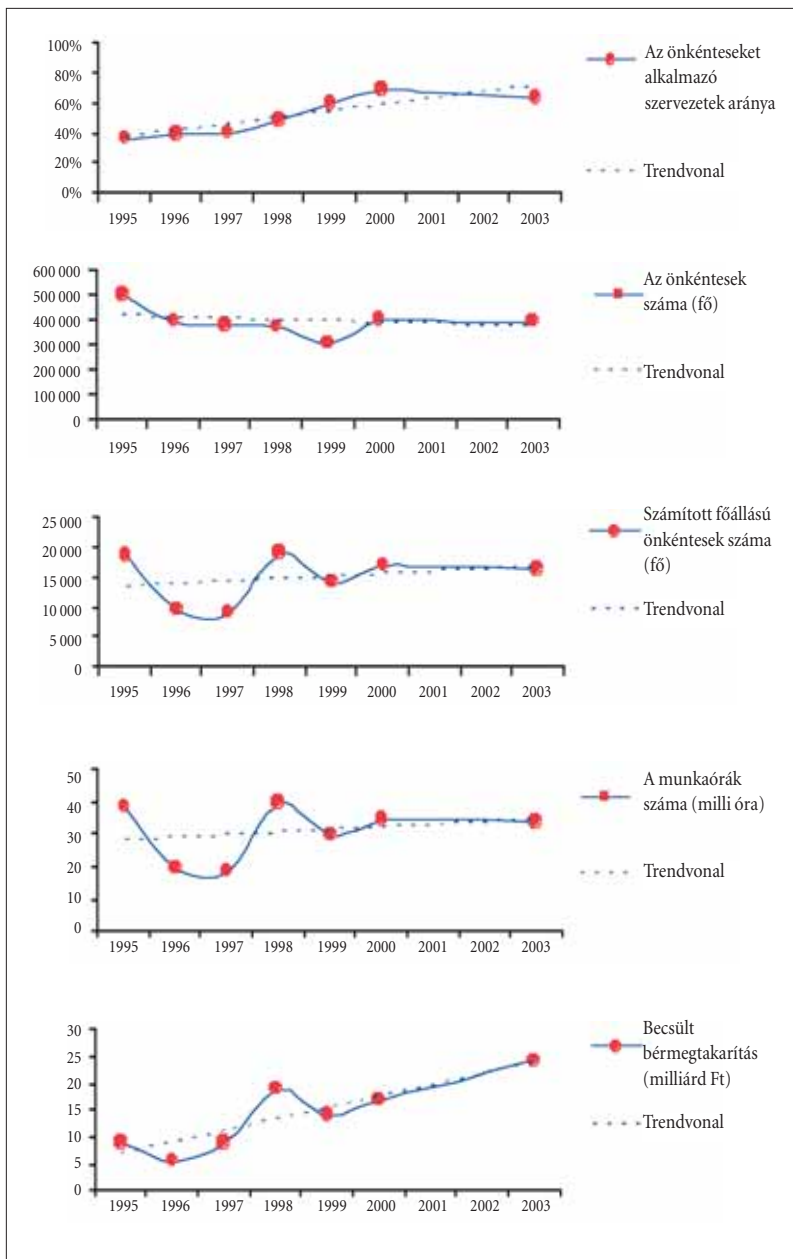
Az önkéntesekre vonatkozó főbb adatok a KSH adatfelvételei szerint, 1995–2003

Mutató	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2003
Szervezetek száma	43 051	45 316	47 365	47 384	48 171	47 144	53 022
Önkéntest alkalmazó szervezetek száma							
– összesen	15 858	18 070	19 599	23 310	29 035	32 547	33 698
– rendszerest (is)	n.a.	n.a.	n.a.	16 787	n.a.	n.a.	14 005
– alkalmi (is)	n.a.	n.a.	n.a.	17 181	n.a.	n.a.	28 736
– csak rendszerest	n.a.	n.a.	n.a.	6 129	n.a.	n.a.	4 962
– csak alkalmi	n.a.	n.a.	n.a.	6 523	n.a.	n.a.	19 693
– mindkettőt	n.a.	n.a.	n.a.	10 658	n.a.	n.a.	9 043
Önkéntest alkalmazó szervezetek aránya (%)	37	40	41	49	60	69	64
Önkéntesek létszáma							
– összesen (fő)	506 142	400 207	381 221	379 393	312 727	408 237	399 910
– rendszeres (fő)	n.a.	n.a.	n.a.	154 714	n.a.	n.a.	101 280
– alkalmi (fő)	n.a.	n.a.	n.a.	224 679	n.a.	n.a.	298 630
Számított főállású önkéntesek száma*	18 768	9 797	9 158	19 238	14 282	17 058	16 374
Önkéntesek teljesítménye**							
– összesen (munkanap)	4 879 703	2 547 348	2 381 004	5 001 926	3 713 246	4 434 878	4 257 234
– összesen (óra)	39 037 634	20 378 765	19 047 940	40 015 406	29 705 964	35 479 020	34 057 872
– rendszeres (óra)	n.a.	n.a.	n.a.	28 358 563	n.a.	n.a.	18 564 288
– alkalmi (óra)	n.a.	n.a.	n.a.	11 656 843	n.a.	n.a.	15 493 584
Önkéntes munka értéke**							
Szektorszintű éves átlagbér (ezer Ft)	478	593	663	751	847	1 044	1 486
Becsült-bérmegtakarítás* (millió Ft)	8 971	5 809	6 071	14 448	12 097	17 802	24 332

* A számított önkéntesként foglalkoztatottak száma az önkéntesek által az év során végzett munka becsült időtartamának és egy főállású alkalmazott órában számított éves munkaidejének hányadosa. A becsült bérmegtakarítás pedig az előbbi mutató és a nonprofit szektorban a számított főállású foglalkoztatottak fizetési és átlagos munkabér szorzata. Ezek a számított értékek kifejezik, hogy az önkéntesekkel a szervezetek hány főállású teljes munkaidős munkavállalót és mennyi munkabért váltanak ki.

** 1998-ra vonatkozóan becsült adat a 2003-as egy főre jutó adatok alapján.

Az önkéntesek főbb adatainak változása, 1995–2003

A nyolc év alatt kirajzolódó tendenciákat vizsgálva azt látjuk, hogy egyetlen adat, mégpedig éppen az önkéntesek száma mutat némi csökkenést. Mielőtt azonban ebből bármiféle következtetést levonnánk, próbáljuk meg értelmezni a különböző indikátorok változásait!

Az önkénteseket foglalkoztató szervezetek aránya a szektoron belül a számok alapján szinte egyenletesen növekszik, a kezdeti 40 százalékos körüli értékről a periódus végére a kétharmados arányhoz közeledik. Ebből első látásra az olvasható ki, mintha a civil szervezetek az évek folyamán fokozatosan kezdtek volna élni ezzel a lehetőséggel. Sokkal inkább arról lehet azonban szó, hogy a válaszoló szervezetek egyre nagyobb része „értette meg” a kérdés lényegét, és ebből kifolyólag a „pozitív” válaszok aránya növekedett.

Az önkéntesek száma tendenciájában ennek ellenére csökkenést mutat. A mélypont 1999, az az év, amikor az adatlapon az új típusú, „sugalló” kérdésfeltetés megjelent. Igaz, egy év alatt a szervezetek „megérthették” a kérdést, mert 2000-ben az önkéntes segítők száma jócskán megemelkedett. Nehezen hihető, hogy 1999-ben a civil szervezetek kevesebb önkéntessel dolgoztak volna, mint előtte vagy utána. A visszaesést vélhetően a kérdés megfogalmazásának változása okozta.

Az elvégzett munka mennyisége – és természetesen az ennek alapján előállított „számított főállású önkéntesek” száma is – követi ezt a hullámozást, azonban az 1998-as becsült adatok kiugróan magas értékeket érnek el. Ekkor jelent meg először az alkalmi és a rendszeres segítők megkülönböztetése a számbavétel során, de úgy, hogy a munkaidőre való rákérdezés elmaradt. A magas teljesítmény-mutatókat minden valószínűség szerint az magyarázza, hogy a munkaidőt a kontrollálatlan 1998-as létszám adatok alapján az ellenőrzött 2003-as időadatok „segítségével” határoztuk meg.

Az önkéntes munka forintosított értékének dinamikus növekedése nemcsak a munka mennyiségi bővülésével függ össze, hanem részben a foglalkoztatottak körében általában tapasztalt, és a nonprofit szektorban (is) bekövetkezett béremelkedésnek köszönhető.

Végezetül nem feledkezhetünk meg arról sem, hogy az 1995-ös indulási évben feltűnően magas értékeket mértünk. A későbbi adatokat látva, joggal vetődik fel a kérdés, vajon nem az adatgyűjtés kezdeti nehézségei, az összehasonlíthatóság hiányából fakadó nagyvonalú „elfogadási hajlandóság” következtében kerültek ezek a számok minden kritikai vizsgálat nélkül közlésre? Természetesen utólag nincsen lehetőség az adatgyűjtések és -ellenőrzések megismétlésére. Nem is lenne célszerű az adott időszakra vonatkozó aktuális kérdéskérdés feltétel változásának bírálata, hiszen minden újítást a pontosabb adatok begyűjtésének szándéka vezérelt. A többféle megközelítés hatására az eredmények meglehetősen széles sávban mozogtak, ami kétségek nélkül azt jelenti, hogy az egymást követő évek adatai nem értelmezhetők koherens idősorként, nem tekinthetők az évről évre bekövetkezett változá-

sok indikátorainak. Ugyanakkor az alkalmazott megközelítések sokfélesége pozitív eredménnyel is járt. Nevezetesen: akaratlanul is kimutattuk, hogy a módszertani eltérések ellenére a szektorszintű becslések között nagyságrendi különbségek nem tapasztalhatóak, vagyis az adott periódusban – 1995 és 2003 között – a nonprofit szervezetek számára végzett önkéntes tevékenységről közölt statisztikai becslések mégiscsak a valóságos értékeket közelítik.

Ezen fenntartások elfogadása mellett végül is néhány óvatos megállapítást tehetünk a szektor önkéntes tevékenységét illetően. Ezek a következők:

Vizsgálataink során a kérdésfeltevés pontosítása következtében a civil szervezetek egyre nagyobb számban tudtak adatokat szolgáltatni önkénteseikről. Az utolsó években már majdnem a szektor kétharmada jelentette, hogy foglalkoztat önkéntest, ez az érték már közelít a feltételezhetően valós arányhoz.

A szervezetek összességükben 300–500 ezer fő önkéntesről számoltak be az évek folyamán. Ez a sáv az akaratlan felülbecslés és az adatot még mindig nem szolgáltató civilek okozta alábecslés eredőjeként nagyságrendileg elfogadható.

Az időadomány éves nagysága az előbbi kiegészítésekkel együtt 20–40 millió órára tehető, ami 2,5–5 millió nyolcórás munkanapnak felel meg. Mindez nagyjából 10–20 ezernyi főállású munkavállaló éves munkaidejével egyenlő. A ledolgozott idő becsült nominálértéke a vizsgált periódusban – jórészt a szektorban lezajlott béremelkedésnek köszönhetően – 9-ről 25 milliárd forintra emelkedett.

A trendeket figyelve megállapítható, hogy az első (1995-ös) felvétel során – módszertani okokból – irreálisan magas értékek születtek. Ezért tűnik úgy, hogy a későbbiek során az – immár „finomított” módszerekkel becsült – természetes mutatók enyhén csökkentek, annak ellenére, hogy az önkéntes segítőkről adatokat szolgáltató szervezetek száma folyamatosan növekedett. Ez az „állítás” azonban nem igazolható, más szavakkal a jelenleg rendelkezésre álló makrostatisztikai információk nem alkalmasak az önkéntesség alakulásának leírására. Ahhoz, hogy ilyen megállapításokat tehesünk, olyan adatsorokra lenne szükségünk, melyek egységes kérdésfeltevés, következetes ellenőrzés és javítás alapján állnának elő. Erre azonban rövidtávon nem látunk lehetőséget. Mindez felértékeli a kötetben ismertetett, lényegében változatlan módszertani megoldásokat alkalmazó lakossági adatgyűjtésekből származó információkat, amelyek – a maguk korlátai között – alkalmasak az időbeli változások nagyságának és irányainak becslésére.

III. MELLÉKLET – A 2004-es kutatás kérdőíve

I. Rendkívüli adományozás

A most következő kérdések célja a magyar lakosság segítőkészségének, adományozási szokásainak felmérése. Ezért arra fogjuk kérni, hogy válaszait az elmúlt (2004-es) évre gondolva fogalmazza meg. Előjáróban nem hagyhatjuk azonban szó nélkül azt a rendkívüli katasztrófát, amely a 2004-es év legvégén következett be, és igen sokakat késztetett adományozásra. Kérjük, ha Ön is segített valamilyen módon, azt most mondja el, de a további válaszaiban már ne említse!

1. Támogatta-e Ön valamilyen módon a szökőár áldozatait?
  - Igen
  - Nem
  - Nem tudja, nem válaszol

KÉRDEZŐ! HA NEM, TOVÁBB A 3. KÉRDÉSRE!

2. Ha igen,
  - pénzt adott (átutalás, adományvonal, SMS is), ennek összege ..... Ft
  - természetbeni támogatást adott, mégpedig .....
  - önkéntes munkával járult hozzá a segélyszállítmányok összeállításához, célba juttatásához, ennek konkrét formája a következő volt:
.....
.....

II. Természetbeni adományok

3. Támogatta-e Ön az elmúlt évben (2004-ben) külön háztartásban élő családtagjait, rokonait, jóbarátait, szomszédait úgy, hogy ruhaneműt, bútort, újságot, könyvet, használati cikkeket vagy élelmiszert adott nekik, saját pénzből vásárolt számukra valamit?
  - Igen
  - Nem
  - Nem tudja, nem válaszol

KÉRDEZŐ! A FENTI KÉRDÉS CSAK ARRÁ SZOLGÁL, HOGY AZ INTERJUALANYBAN TUDATOSÍTSUK A VÁLASZTÓVONALAT A CSALÁDJÁNAK, ROKONAINAK, BARÁTAINAK, SZOMSZÉDAINAK NYÚJTOTT, ILLETVE AZ E KÖRÖN KÍVÜLRE IRÁNYULÓ SEGÍTSÉG KÖZÖTT. AZ ADATGYŰJTÉS CÉLJA A KÖZVETLEN KÖRNYEZETEN KÍVÜLI SZEMÉLYEKNEK ÉS SZERVEZETEKNEK NYÚJTOTT TÁMOGATÁS FELMÉRÉSE.

4. Adott-e az említett körön kívüli rászorulóknak minden viszonzás, ellenszolgáltatás nélkül például

használt ruhát, cipőt	Igen – Nem
könyvet, játékszert	Igen – Nem
élelmiszert (vásárolt és saját termelésű is lehet)	Igen – Nem
használt háztartási gépet, számítógépet	Igen – Nem
bútort, berendezési tárgyat	Igen – Nem
gyógyszert, tisztítószert	Igen – Nem
egyebet, mégpedig	Igen – Nem

KÉRDEZŐ! HA VALAMELYIK KÉRDÉSRE IGENT VÁLASZOLT, TOVÁBB A KÖVETKEZŐ KÉRDÉSRE, HA MINDEGYIKRE NEMET, TOVÁBB A 9. KÉRDÉSRE!

5. Milyen gyakran adott Ön ilyen viszonzás nélküli természetbeni adományt rászorulóknak? Ha többféle dolgot is adott, melyik a legjellemzőbb az alábbi gyakoriságok közül?

- Minden évben egyszer
- Rendszeresen, kb. félévenként
- Rendszeresen, kb. havonta
- Rendszeresen, kb. hetente
- Egy rendkívüli alkalommal
- Alkalmanként, többször is előfordult (gyűjtés, kampány esetén)
- Nem tudja, nem válaszol

6. Kinek, vagy kiknek adott viszonzás nélküli természetbeni adományt?

olyan rászoruló ismerősöknek, akik nem rokonai vagy barátai	Igen – Nem
ismeretlen rászoruló magánszemélyeknek	Igen – Nem
önkormányzati, állami óvodának, iskolának, oktatási, egészségügyi, szociális, kulturális intézménynek stb.	Igen – Nem
alapítványnak, egyesületnek, klubnak, szövetségnek, érdekképviseletnek, Máltai vagy egyéb Szeretetszolgálatnak, Vöröskeresztnek, kht-nak stb.	Igen – Nem
egyháznak, szerzetesrendnek	Igen – Nem
politikai pártnak, egyéb politikai szervezetnek	Igen – Nem

KÉRDEZŐ! HA CSAK MAGÁNSZEMÉLYT VAGY ÁLLAMI, ÖNKORMÁNYZATI INTÉZMÉNYT TÁMOGATOTT, TOVÁBB A 9. KÉRDÉSRE!

7. Az alapítványokon, egyesületeken, egyéb civil szervezeteken és/vagy egyházakon, pártokon keresztül milyen tevékenysége(ke)t támogatott?
Kérjük, mondja el részletesen, kinek és mire adta természetbeni adományát!
8. Kérjük, most a kártya segítségével próbálja meg besorolni az Ön által említett szervezetek tevékenységét!

Kultúra, művészetek, hagyományőrzés	Igen – Nem
Egyházi, vallási tevékenység	Igen – Nem
Sport, pihenés, szabadidős tevékenységek	Igen – Nem
Oktatás, tudományos kutatás	Igen – Nem
Egészségügyi ellátás, szociális gondoskodás	Igen – Nem
Állampolgári jogok védelme, kisebbségvédelem	Igen – Nem
Közbiztonság védelme, polgárőrség, tűzoltás, bűnmegelőzés, áldozatvédelem	Igen – Nem
Környezet- és állatvédelem	Igen – Nem
Gazdaságfejlesztés, munkahelyteremtés, regionális fejlesztés	Igen – Nem
Településfejlesztés, regionális fejlesztés	Igen – Nem
Nemzetközi kapcsolatok, Eu	Igen – Nem
Határon túli magyarok támogatása	Igen – Nem
Szakmai, gazdasági, munkavállalói és munkáltatói érdekképviselő	Igen – Nem
Politikai tevékenység	Igen – Nem
Egyéb, mégpedig	Igen – Nem

III. Pénzbeni adományok

9. Támogatta-e Ön az elmúlt évben (2004-ben) külön háztartásban élő rokonait, gyerekeit, szüleit vagy jóbarátait úgy, hogy pénzt adott megélhetésükhöz, amit nem kellett visszafizetniük?
- Igen
  - Nem
  - Nem tudja, nem válaszol
10. Ha igen, összesen körülbelül mennyi pénzt adott nekik 2004-ben? .....

..... Ft

11. Töltött-e ki 2004-ben nyilatkozatot a személyi jövedelemadója 1%-ának felajánlásáról?

- Igen, mind az egyházi, mind a civil szervezeteknek felajánlható 1%-ról
- Csak a civil szervezeteknek felajánlható 1%-ról, az egyháziról nem
- Csak az egyházi 1%-ról, a civil szervezeteknek felajánlhatóiról nem
- Nem, bár fizetett személyi jövedelemadót
- Nem tehette, mert nem volt adóköteles jövedelme
- Nem tudja, nem válaszol

KÉRDEZŐ! A KÖVETKEZŐ KÉT KÉRDÉSÉNÉL CSAK AZT TEKINTJÜK IGENLŐ VÁLASZNAK, HA AZ INTERJÚALANY ÖSSZEGET IS MOND. A MEGFELELŐ RUBRIKÁT MINDEN MÁS ESETBEN KÉRJÜK ÜRESEN HAGYNI.

12. Az **említett körön és az 1%-on kívül** juttatott-e Ön, s ha igen, mennyi pénzt más rászorulóknak 2004-ben úgy, hogy adományozási, jótékonyossági céllal vásárolt például

lapot hajléktalantól?	..... Ft
képes levelezőlapot?	..... Ft
jegyet jótékonyossági rendezvényre (bál, koncert, sportesemény stb.)?	..... Ft
sorsjegyet, tombolajegyet?	..... Ft
festményt, szobrot, nép-, iparművészeti vagy egyéb ajándéktárgyat?	..... Ft
bélyegyet?	..... Ft
egyebet, mégpedig	..... Ft

13. Adott-e, s ha igen mennyi pénzt 2004-ben

koldusnak, kéregetőnek?	..... Ft
templomban perselybe?	..... Ft
nyilvános helyen (postán, repülőtéren, utcán stb.) gyűjtőládába, perselybe?	..... Ft
adományvonal felhívásával	..... Ft
emelt díjas SMS küldésével	..... Ft

14. Az eddig felsoroltakon kívül nyújtott-e pénztámogatást 2004-ben

olyan rászoruló ismerősöknek, akik nem rokonai vagy barátai	Igen – Nem
ismeretlen rászoruló magánszemélyeknek	Igen – Nem
önkormányzati, állami óvodának, iskolának, oktatási, egészségügyi, szociális, kulturális intézménynek stb.	Igen – Nem
alapítványnak, egyesületnek, klubnak, szövetségnek, érdekképviselőnek, Máltai vagy egyéb Szeretetszolgálatnak, Vöröskeresztnek, kht-nak stb.	Igen – Nem
egyháznak, egyházi intézménynek	Igen – Nem
politikai pártnak, egyéb politikai szervezetnek	Igen – Nem

KÉRDEZŐ! HA A 12. 13. 14. KÉRDÉS VALAMELYIKÉRE POZITÍV VÁLASZT KAPTUNK, TOVÁBB A KÖVETKEZŐ, HA NEM, UGRÁS A 24. KÉRDÉSRE!

15. Milyen gyakran nyújtott Ön ilyen pénzadományokat? Kérjük, az összes pénztámogatást figyelembe véve válassza ki, hogy melyik a legjellemzőbb az alábbi gyakoriságok közül?

- Minden évben egyszer
- Rendszeresen, kb. félévenként
- Rendszeresen, kb. havonta
- Rendszeresen, kb. hetente
- Egy rendkívüli alkalommal
- Alkalmanként, többször is előfordult
- Nem tudja, nem válaszol

KÉRDEZŐ! HA MAGÁNSZEMÉLYEKET IS TÁMOGATOTT, TOVÁBB A KÖVETKEZŐ, HA NEM, UGRÁS A 17. KÉRDÉSRE!

16. Kérjük, mondja meg, összesen mennyi pénzzel támogatott 2004-ben a családi, közvetlen baráti körébe nem tartozó magánszemélyeket! (Koldusok nem tartoznak ide!)

..... Ft

KÉRDEZŐ! HA ÁLLAMI, ÖNKORMÁNYZATI INTÉZMÉNYEKET IS TÁMOGATOTT, TOVÁBB A KÖVETKEZŐ, HA NEM, UGRÁS A 18. KÉRDÉSRE!

17. Kérjük, mondja meg, összesen mennyi pénzzel támogatott 2004-ben
 állami, önkormányzati intézményeket ..... Ft

**KÉRDEZŐ! HA NONPROFIT, EGYHÁZI ÉS/VAGY POLITIKAI SZERVEZETEKET IS
 TÁMOGATOTT, TOVÁBB A KÖVETKEZŐ, HA NEM, UGRÁS A 22. KÉRDÉSRE!**

18. Az alapítványokon, egyesületeken, egyéb civil szervezeteken és/vagy egy-
 házakon, pártokon keresztül milyen tevékenysége(ke)t támogatott?
 Kérjük, mondja el részletesen, kinek és mire adta pénzzadományát!
19. Kérjük, most a kártya segítségével sorolja be az Ön által említett szerveze-
 tek tevékenységét, és azt is mondja meg, hogy mennyi pénzt adományozott
 részükre (az esetleges kötelező tagdíjon felül)!

Kultúra, művészetek, hagyományőrzés	Igen – Nem
Egyházi, vallási tevékenység	Igen – Nem
Sport, pihenés, szabadidős tevékenységek	Igen – Nem
Oktatás, tudományos kutatás	Igen – Nem
Egészségügyi ellátás, szociális gondoskodás	Igen – Nem
Állampolgári jogok védelme, kisebbségvédelem	Igen – Nem
Közbiztonság védelme, polgárőrség, tűzoltás, bűnmegelőzés, áldozatvédelem	Igen – Nem
Környezet- és állatvédelem	Igen – Nem
Gazdaságfejlesztés, munkahelyteremtés, regionális fejlesztés	Igen – Nem
Településfejlesztés, regionális fejlesztés	Igen – Nem
Nemzetközi kapcsolatok, Eu	Igen – Nem
Határon túli magyarok támogatása	Igen – Nem
Szakmai, gazdasági, munkavállalói és munkáltatói érdekképviselő	Igen – Nem
Politikai tevékenység	Igen – Nem
Egyéb, mégpedig	Igen – Nem

20. Kapott-e Ön a támogatott szervezetektől

köszönőlevelet?	Igen – Nem
jelképes ajándékot, jelvényt?	Igen – Nem
adókedvezményre jogosító igazolást?	Igen – Nem
kitüntetést, címet?	Igen – Nem
egyéb módon köszönetet	Igen – Nem

21. Ha kapott adóigazolást, érvényesítette-e adóbevallásában az adócsökkentési lehetőséget?
Igen – Nem

22. Megítélése szerint összességében leginkább kinek a javát szolgálta az, hogy Ön pénzt adományozott? **(CSAK EGY VÁLASZ LEHETSÉGES!)**

- a közösség általános érdekét
- családomét, magamét és másokét is
- családomét és saját magamét
- rászoruló ismerőseimét
- számomra ismeretlen rászorulókat
- nem tudja, nem válaszol

23. Ha ismeretlen rászorulókat támogatott pénzzel, kérjük, válassza ki, hogy melyik csoportnak szánta adományát!

beteg gyerekek	Igen – Nem
egészséges gyerekek	Igen – Nem
beteg, egészségkárosult felnőttek	Igen – Nem
szegények, hátrányos helyzetűek	Igen – Nem
természeti katasztrófák áldozatai	Igen – Nem
munkanélküliek	Igen – Nem
hajléktalanok	Igen – Nem
szenvedélybetegségek áldozatai	Igen – Nem
határon túli magyarok	Igen – Nem
nemzeti kisebbségek	Igen – Nem
idősek, özvegyek	Igen – Nem

IV. Önkéntes munka

24. Előfordult-e 2004-ben, hogy barátainak, vagy rokonainak, szomszédjának úgy segített, hogy elvégzett valamilyen tevékenységet, amiért nem várt viszonozást? (pl. gyerekvigyázás, házépítés, szerelés, javítás, bevásárlás stb.)

- igen
- nem
- nem tudja, nem válaszol

25. Végzett-e Ön tavaly az említett körön kívül önként, ellenszolgáltatás nélkül tevékenységet úgy, hogy például:

- lakóhelyén, településén, lakókörnyezetében segített valamiben?
- oktatási, egészségügyi, szociális, művelődési intézményben segített?
- gondoskodott valakiről, rászoruló fogadott be, szállást adott?
- elintézt valaki helyett hivatalos dolgot, vagy tanácsot adott?
- segített egy egyházi szervezet munkájában?
- egy párt munkáját segítette ellenszolgáltatás nélkül?
- segített valamilyen más szervezetben, egyesületben, klubban, körben?
- adománygyűjtésben vett részt?
- jótékony célú rendezvényen fellépett, végzett valamilyen tevékenységet?
- kuratóriumi, elnökségi, felügyelőbizottsági tagságot vállalt nonprofit szervezetben?
- könyvelést, egyéb adminisztrációt végzett nonprofit szervezet számára?

26. Milyen gyakran végzett Ön így önkéntes munkát tavaly?

KÉRDEZŐ! HA TÖBBFÉLE ÖNKÉNTES TEVÉKENYSÉGET VÉGZETT ELTÉRŐ GYAKORISÁGGAL AKKOR A LEGJELLEMZŐBB GYAKORISÁGOT KELL FELÍRNI!

- Rendszeresen, évente egyszer tevékenykedem így
- Rendszeresen, kb. félévenként egyszer
- Rendszeresen, kb. havonta egyszer
- Rendszeresen, kb. hetente egyszer
- Rendszeresen, majdnem naponta
- Egy-két rendkívüli alkalommal fordult elő, így adódott
- Alkalmanként, többször is előfordult
- Nem tudja
- Nem válaszol

27. Melyik évben végzett először önkéntes munkát?

28. Kinek, vagy kiknek segített Ön önkéntes tevékenységgel az elmúlt évben?

- Olyan ismerőseinek, akik nem rokonai, és nem barátai
- Ismeretlen magánszemélyeknek
- Szervezeteknek
- Lakóközösségnek, települési közösségnek

KÉRDEZŐ! HA AZ ELŐZŐ VÁLASZ CSAK MAGÁNSZEMÉLYEKRE VONATKOZIK, TOVÁBB A 34. KÉRDÉSRE!

29. Ha szervezeteknek végzett önkéntes tevékenységet, kérem mondja meg, van-e közöttük:

Egyesület, alapítvány, vagy más szervezet (kör, klub, szövetség, kamara, Vöröskereszt, Máltai Szeretetszolgálat, stb.)

Önkormányzati óvoda, iskola, egyéb állami oktatási, egészségügyi intézmény, állami szociális intézmény, kulturális intézmény?

Egyházi, vagy vallási szervezet

KÉRDEZŐ! HA ÖNKORMÁNYZATI, ÁLLAMI INTÉZMÉNYEKBEN (IS) TEVÉKENYKEDETT, TOVÁBB A KÖVETKEZŐ KÉRDÉSRE, HA CSAK ALAPÍTVÁNYOK, EGYESÜLETEK, EGYHÁZI INTÉZMÉNYEK SZÁMÁRA, TOVÁBB A 31. KÉRDÉSRE!

30. Ön hány órát tevékenykedett havonta önkéntesként az állami és/vagy önkormányzati szervezetekben 2004-ben? (iskola, óvoda, szociális intézmény segítése, támogatása)

óra/hó

31. Az alapítványokon, egyesületeken, egyházi és/vagy egyéb társadalmi szervezeteken keresztül Ön milyen tevékenységeket támogatott? Kérjük mondja el!

.....
.....
.....

32. Most arra kérjük, hogy a kártya segítségével sorolja be az Ön által említett tevékenységet, amelyet önkéntes tevékenységgel támogatott, és azt is mondja meg, hogy ez a tevékenység hány órát jelentett havonta?

Kultúra, művészetek, hagyományőrzés	Igen – Nem
Egyházi, vallási tevékenység	Igen – Nem
Sport, pihenés, szabadidős tevékenységek	Igen – Nem
Oktatás, tudományos kutatás	Igen – Nem
Egészségügyi ellátás, szociális gondoskodás	Igen – Nem
Állampolgári jogok védelme, kisebbségvédelem	Igen – Nem
Közbiztonság védelme, polgárőrség, tűzoltás, bűnmegelőzés, áldozatvédelem	Igen – Nem
Környezet- és állatvédelem	Igen – Nem
Gazdaságfejlesztés, munkahelyteremtés, regionális fejlesztés	Igen – Nem
Településfejlesztés, regionális fejlesztés	Igen – Nem
Nemzetközi kapcsolatok, Eu	Igen – Nem
Határon túli magyarok támogatása	Igen – Nem
Szakmai, gazdasági, munkavállalói és munkáltatói érdekképviselet	Igen – Nem
Politikai tevékenység	Igen – Nem
Egyéb, mégpedig:	Igen – Nem

33. Az Ön megítélése szerint összességében leginkább kinek a javát szolgálta az, hogy Ön önkéntes tevékenységgel segítette alapítványok, egyesületek, az egyház, vagy vallási szervezetek munkáját?

KÉRDEZŐ! EGY VÁLASZ LEHETSÉGES!

- Számomra ismeretlen rászorulókat
- Rászoruló ismerőseimet
- Családomét és saját magamét
- Családomét, a magamét, és másokét is
- A közösség általános érdekét
- Nem lehet eldönteni
- Nem tudja
- Nem válaszol

34. Ön mely társadalmi csoportoknak segít a legszívesebben?

- munkanélküliek
- nők
- romák
- gyerekek
- fogyatékossggal élők
- szenvedélybetegek (alkoholisták, drogfüggők, stb.)
- idős emberek
- határon túli magyarok
- hazai kisebbségek
- egyéb, éspedig: .....

35. Részt vett-e Ön 2004-ben önkéntes véradáson, melyért nem fizettek?

- igen → egyszer többször is
nem
nem válaszol

V. Indítékok, értékrend, vélemények

KÉRDEZŐ,

- A **36. KÉRDÉST** CSAK AZOKNAK KELL FELTENNI, AKIK CSALÁDI, BARÁTI KÖRÜKÖN KÍVÜL SE TERMÉSZETBENI, SE PÉNZADOMÁNYT NEM NYÚJTOTTAK, SE ÖNKÉNTES MUNKÁVAL NEM SEGÍTETTEK;
- AZ **37. KÉRDÉST** CSAK AZOKNAK KELL FELTENNI, AKIK VALAMELYIK MÓDON CSALÁDI, BARÁTI KÖRÜKÖN KÍVÜL (IS) SEGÍTETTEK;
- AZ **38. KÉRDÉSTŐL KEZDVE A KÉRDŐIV VÉGÉIG** MINDENKINEK MINDEN KÉRDÉST FEL KELL TENNI.

36. Több különböző okból adódhat úgy, hogy az ember családi, baráti körén kívül nem adományoz, és nem végez önkéntes tevékenységet. Kérjük, válassza ki a következő lehetséges magyarázatok közül azt az EGYET, amely az ön esetében leginkább helytálló! Ha egyiket sem érzi jellemzőnek, kérjük, fogalmazza meg saját szavaival a magyarázatot!

- Magam is támogatásra szorulok, nem tudok másokon segíteni.
- A családon belüli támogatás minden nélkülözhető pénzemet elviszi.
- Nincs időm rá, hogy ilyesmivel foglalkozzak.
- 2004-ben senki nem kért tőlem ilyen segítséget.
- Nem hiszek az ilyen támogatások hasznosságában.
- Zavarónak találom, hogy lépten-nyomon kérésekkel zaklatnak.
- Sok a szélhámos, nem szeretem, ha baleknak néznek.
- Nem bízom benne, hogy a támogatásokat jól használnák fel.
- Nem volt különösebb oka, így alakult.
- Egyéb, mégpedig .....

37. Mekkora szerepet játszottak a következők abban, hogy Ön adományozott, segített másoknak? Kérjük, hogy a 2. sz. kártya segítségével osztályozza a következő kijelentéseket! (A lehetséges osztályzatok: 5 – Nagyon nagy szerepet játszott; 4 – Fontos szerepet játszott; 3 – Játszott is szerepet, meg nem is; 2 – Csak egész kicsi szerepet játszott; 1 – Egyáltalán nem játszott szerepet.)

Indokok, okok, körülmények	Osztályzat
Az önkéntesség és az adományozás nálunk családi indíttatású tevékenységek	
Jó érzés volt másnak segíteni	
Segített megvalósítani valamilyen konkrét célt, elkerülni valamilyen veszélyt	
Olyan szervezetet segített, amelyhez szorosan kötődik (munkájában folyamatosan részt vett)	
Olyan szervezetet segített, amelynek hálaival tartozik, amelyhez emlékek fűzik	
Környezete szebb, kényelmesebb lett, életkörülményei javultak	
Az ön vagy családja által igénybe vett szolgáltatások minősége javult	
Közösséghez tudott kapcsolódni, barátokat, új ismeretségeket szerzett	
Az önkéntes tevékenység a szabadidő hasznos eltöltését is jelentette	
Az önkéntesség segített önmagam megismerésében	
A másoknak való segítés egyben tapasztalatszerzés is volt	
Az önkéntes tevékenység új kihívást, szakmai fejlődést is jelentett	
Az önkéntesség révén új munkahelyre lelt	
Adókedvezményt, költségtérítést vett igénybe	
Közeli ismerősei, barátai, kollégái is szoktak így adakozni, segíteni	
Rábeszélték, nem tudott ellenállni	
Egyszerűen megteheti, módja van rá	
Nem volt különösebb oka, hirtelen elhatározásból tette	

- 38.** Az emberek – akár adakoznak és segítenek, akár nem – véleményyt alkotnak a jótékonykodásról. A 3. sz. kártyán egymásnak élesen ellentmondó véleményeket állítottunk szembe egymással. Közülük az egyiket 1-gyel, a másikat 10-zel jelöltük. Kérjük, egy 10-es skála segítségével határozza meg, hogy saját álláspontja melyik véleményhez áll közelebb!

1	....	10
Az állam és az önkormányzatok dolga a társadalmi problémák megoldása		Az állam nem tud minden problémát megoldani, szükség van az adományozásra
A társadalmi problémák megoldását – akár adóemelés árán is – az adókból kellene finanszírozni		Inkább a magánjótékonytságot kellene – akár adókedvezményekkel is – ösztönözni
Az adakozás csak a gazdagoktól várható el		Akinek egy kicsit is több jutott, annak segítenie kell másokon
Csak azok érdemelnek segítséget, akik nem önhibájukból kerültek bajba		A rászorulókon segíteni erkölcsi kötelesség
A jó családokban összefognak az emberek, nincs szükségük idegenek adományaira		Bárki kerülhet olyan helyzetbe, amikor mások segítségére szorul
Az adomány arra ösztönzi a rászorultat, hogy ne is keresse ő maga a problémája megoldását		Az adomány hozzásegíti a rászorultat, hogy maga is hamarabb találja meg a megoldást a problémáira
Az önkéntesség révén csak ad az ember.		Az önkéntesség révén csak kap az ember.

- 39.** Honnan szokott információkat, híreket hallani az alapítványok, egyesületek, körök, klubok, szövetségek, érdekképviseletek, kht-k és egyéb, az állampolgárok segítségére számító szervezetek céljairól, tevékenységéről?

Én magam már régóta kapcsolatban vagyok ilyen szervezetekkel	Igen – Nem
Családtagoktól, ismerősöktől, rokonoktól, barátoktól hallottam róluk	Igen – Nem
Levélben, postaládámba bedobott szórólappal kerestek meg	Igen – Nem
Telefonon kerestek meg	Igen – Nem
E-mailben, SMS-ben értesítettek	Igen – Nem
Felkerestek a lakásomon adománygyűjtők	Igen – Nem

Utcai gyűjtés, árusítás, szórólap-osztás útján szereztem értesüléseimet	Igen – Nem
Munkahelyi gyűjtés, árusítás, szórólap-osztás útján szereztem értesüléseimet	Igen – Nem
Egyházi eseményeken hallottam róluk	Igen – Nem
Politikai rendezvényeken szereztem információimat	Igen – Nem
Kulturális, sport-, szabadidős rendezvényeken hallottam róluk	Igen – Nem
Napilapban, hetilapban, folyóiratban olvastam róluk	Igen – Nem
TV- és rádióműsorból szereztem információimat	Igen – Nem
Interneten keresztül kaptam az információt	Igen – Nem
Egyéb, mégpedig	Igen – Nem
Senkitől és sehonnan nem szokott ilyen információkat kapni	Igen – Nem

40. Most néhány olyan véleményt sorolunk fel, amelyek az említett szervezetek működésére vonatkoznak. Kérjük, hogy a 4. sz. kártya segítségével osztályozza a következő kijelentéseket! (A lehetséges osztályzatok: 5 – Teljesen egyetértek; 4 – Nagyjából egyetértek; 3 – Részben egyetértek, részben nem; 2 – Nem igazán értek egyet; 1 – Egyáltalán nem értek egyet)

Vélemények	Osztályzat
Az alapítványoknak fontos szerepük van a közösségi célok megvalósításában	
A legtöbb alapítványt pénzek elrejtésére hozták létre, nem a bajok orvoslására	
Az alapítványok alkalmatlanok a társadalmi gondok enyhítésére	
Az alapítványok, egyesületek, egyházak is főleg politikával foglalkoznak, nem a meghirdetett céljaik megvalósításával	
Az egyesületek, civil szervezetek mozgósítani tudják az embereket	
Az egyházakra és a hívő emberekre lehet inkább számítani, ha közösségi problémákat kell megoldani	

VI. Személyi adatok

41. Neme:

- Férfi
- Nő

42. Születési éve:

43. Iskolai végzettsége:

- 8 általános alatt
- 8 általános
- Szakmunkásképző
- Középiskola
- Egyetem, főiskola

44. Van-e jelenleg állandó munkaviszonya?

- Igen (aktív kereső)
- Nincs:
  - ✓ munkanélküli
  - ✓ nyugdíjas
  - ✓ tanuló
  - ✓ gyesen, gyeden van
  - ✓ eltartott
  - ✓ egyéb, mégpedig .....

45. Melyik foglalkozási csoportba tartozik?

KÉRDEZŐ! MUNKANÉLKÜLIEKET, NYUGDÍJASOKAT, GYESEN, GYEDEN LEVŐKET AZ UTOLSÓ MUNKAHELYEN BETÖLTÖTT ÁLLÁS SZERINT KELL BESOROLNI.

- Önálló vállalkozó
- Alkalmazott, ezen belül
  - ✓ diplomás szellemi foglalkozású
  - ✓ nem diplomás szellemi foglalkozású
  - ✓ fizikai dolgozó

46. Tagja-e Ön valamilyen

---

egyesületnek, körnek, klubnak (pl. Autóklub, nagycsaládosok egyesülete, dalkör, sportegyesület, vadásztársaság, horgász-egyesület, polgárőrség, fogyatékossggal élők szervezetének stb.) Igen – Nem

---

szakmai, gazdasági szövetségnek, érdekképviseletnek (pl. kamara, szakszervezet, hegyközség, gazdakör, ipartestület) Igen – Nem

---

politikai pártnak, párt ifjúsági vagy egyéb szervezetének Igen – Nem

---

47. Valamely Magyarországon élő kisebbségi csoport tagjának vallja-e magát (etnikai, vallási, faji, szexuális, stb.)?

igen, éspedig: .....

nem

nem válaszol

48. Vallásosnak tartja-e magát?

➤ Igen, valamely egyház előírásainak megfelelően

➤ Igen, a magam módján

➤ Nem

➤ Nem tudja, nem válaszol

49. Családi állapota:

➤ Nőtlen, hajadon, egyedülálló

➤ Házass, élettársi viszonyban él

➤ Elvált, különváltan él

➤ Özvegy

50. Hányan élnek az Önök háztartásában?

..... fő

Közülük hányan vannak saját jövedelme?

..... fő

Ebből az eltartott gyermekek száma?

..... fő

51. Van-e Önnek saját jövedelme?

➤ Igen

✓ alkalmazotti foglalkozásából

✓ vállalkozásából

✓ nyugdíj

✓ ösztöndíj

✓ gyes, gyed

✓ családi pótlék

✓ segély, járadék

➤ Nincs saját jövedelme

VÉGE A KÉRDŐÍVNEK, KÖSZÖNJÜK A VÁLASZOKAT!

Tördelés és tipográfia: JET SET Tipográfiai Műhely
Nyomás és kötés: GT-Print Kft.

ISBN-10: 963 8139 16 1
ISBN-13: 978 963 8139 16 0
ISSN 08666148